

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Rugsėjis – September 20, 1965

Nr. 100

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TAIKĄ GALI IŠGELBĖTI TIK JĖGA, BET NE SILPNUMAS

MASYVUS JAV ISIŠIŠIMAS Į VIETNAMĄ, KURIO TAIP BIJOJO VISA EILĖ ĮTAKINGŲ AMERIKOS UŽSIENIO POLITIKOS AIŠKINTOJŲ, PASIRODĖ ESĄS NE TIEK PAVOJINGAS, KAIP MANYTA. — PRADEDAMA ATSIŠAKYTI KLAIDINGO GALVOJIMO IR SUPRASTI, KAD TAIKĄ GALI IŠGELBĖTI TIK JĖGA IR RYZTAS, BET NE SILPNUMAS IR DVEJOJIMAS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

James Reston, vienas iš N.Y. Times redaktorių ir šiuo metu plačiausiai skaitomu kolumnistu po Walterio Lippmanno, ką tik grįžęs iš Vietnamo stebisi vienu dalyku. Girdi, komunistiniai partizanai sugeba kariauti Vietname prieš 500.000 vyrų Vietnamo armiją ir daugiau kaip šimtą tūkstančių amerikiečių per dieną iš šiaurinio Vietnamo gaudami tik apie 10 tonų ginklų ir kitų reikmenų t.y. 4 sunkvežiminių važma. Esą, tai parodą, su kiek mažai šaudmenų galima sukelti tiek daug rūpesčių.

Skaityti tokius išvedžiojimus, reikia neužmiršti, kad tokia padėtis yra šiandien. Prieš gerą pusmetį atrodė, kad pietinis Vietnamas krinta į komunistų prijuostę kaip nunokęs obuolys. Kad to išvengus, ir reikia dėti dabar tiek pastangų.

Theodore C. Sorensen, intymus prezidento J.F. Kennedy patarėjas ir knygos apie įtaurius, teigia, kad iš privataus Kennedy-Chruščiovo susirašinėjimo paaiškėjo, kad sovietai labai seka Amerikos spūdą. (His -- Chrushev's -- references to American press reports... often showed surprising knowledge...) Tai galima buvo numanyti ir be Sorensono. Savaitė aišku, kad Amerikos spauda yra sekama ir kitose komunistinėse bei ne komunistinėse sostinėse. Ir ką gi? Iš tokiu New York Times vedamųjų kiekvienas priešas ir draugas susidūrė įspūdį, kad JAV negali ir net nemato prasmės laikytis Vietnamo, Gi Lippmannas net griežtai įspėjo nesileisti į kautynes sausumoje. Girdi, JAV turi likti laivyno galybė, bet kaip tas laivynas galėtų sulaukyti komunistinių partizanų veiklą džunglių prieigose, neišlaipinęs marinių, Lippmannas nesiteikė pasakyti.

Tokių pavyzdžių galima būtų pririnkti daugiau, ir jie visi byloja už tai, kad Amerikos spaudos sekėjams Maskvoje, Pekine ir Hanoi turėjo atrodyti, kad Washingtonas tikrai nesiryz dar toliau bristi į Vietnamo balą. Taip atrodė ir patiems vietnamiečiams.

Štai kur komunistinių partizanų pasisėkimo paslaptis, štai kodėl su palyginti mažai ginklų buvo pasiekti tokie rezultatai piet-

niame Vietname, kur gyvenimas buvo nepalyginti geresnis, laisvesnis ir ištaigingesnis, negu komunistų valdomame šiauriniame Vietname. Kaip tik ta reliatyvi gerovė pietiniame Vietname ir vertė šiaurinio Vietnamo valdovus pradėti kovą. Amerikos spaudos kolumnistai tačiau teigė, kad komunistų pasisėkimai yra aiškintini blogomis socialinėmis sąlygomis. Iš tikro gi komunistų pasisėkimai remiasi, visų pirma, teroru ir jei žmonėms atrodo, kad nėra prasmės tam terorui pasipriešinti, komunistai laimi. Už tat negalima vietnamiečių kaltinti, kad jie nepakankamai kovojo su agresoriais iš šiaurės, jei jiems atrodė, kad vienintelė galimybė, kuri galėtų užšachuoti Raudonąją Kiniją, t.y. JAV labai nenorėtų jų krašte kariauti ir ieškoti tik būdo iš jo pasitraukti.

Komunistai taja pažįsta pasinaudojo ir taip įsitvirtino, kad šiandien atskiras Vietnamo dalis reikia iš naujo užkariauti. Štai, kam reikalingi tokie dideli karių skaičiai.

Iš to siflosi prielaida, kad jei JAV būtų visai aiškiai pasakiusios, jog neleis užimti pietinį Vietnamą, joms šiandien tereikėtų 10 tonų karinės medžiagos į dieną, o gal ir dar mažiau, kad išlaikytų status quo.

Dabar ir Reston rašo:

"Be JAV įsikišimo Vietnamas ir visa Pietryčių Azija jau būtų Kinijos užimti, ir be JAV intervencijos galimybės Indijos - Pakistano konflikte Kinija būtų panorėjusi įsikišti į tą konfliktą, kad praplėstų savo įtaką visame Indijos subkontinente ar jį net paimti savo kontrolėn".

Kitai sakant, ir Restonas sutinka su tuo, kad JAV gali išlaikyti taiką tik grasinimu panaudoti savo jėgą. Tuo tarpu iki šiol Amerikos spaudoje vyravo nuomonė, kad dėl taikos galima susitarti gražiuoju ir ją palaikyti nuolatiniams nuolaidoms. Gyvenimo praktika rodo ką kitą. Tik atsiminkime kiek buvo susirūpinimo dėl prezidento Johnsono apsisprendimo bombarduoti šiaurinį Vietnamą. Lippmannas būkštavo, kad Raudonoji Kinija tuo negalės pakęsti, o Sovietų Sąjunga turės ją paremti. Iš tikro reakcija buvo

tik žodžiais ir tai labai karin-gais.

Atrodo, kad Amerika tikrai daug laimėtų, jei į jos kai kurių "kolumnistų" teigimus būtų žiūrėta daugiau kritiškai ir pro pirštus.

Kas nauja Pasaulyje

* SOV. S-GOS MOKSLININKAI atmetė prez. Johnsono kvietimą dalyvauti "Gemini 6" raketos iššovimo į erdvę stebėjime. Sovietų mokslų akademijos pirm. Keldiš savo laiške pranešė, kad Sov. S-gos mokslininkai svarstą abiejų šalių bendradarbiavimo erdvės tyrimuose klausimus, tačiau šiuo metu atstovo pasiūsti negali!

* JAV REIKALINGIAUSI ir labiausiai paieškomi šių amatų specialistai: inžinieriai, registruotojai, slaugės, braižytojai, laboratorijų technikai, terapistai, steno-grafai ir įvairių mašinų dalių gamintojai (toolmakers).

* SENAT. STEPHEN M. YOUNG (Ohio) apkaltino savo kolegą senatorių Michael Feighan (taip pat iš Ohio), kad pastarasis samdąs McCarty tipo padėjėjų įrodymui komunistų konspiracijos Vaslytybės Departamente, mokyklų vadovybėse, protestantų kunigų tarpe ir t.t. Ta proga sen. Young užsipuolė ir senat. Dodd už jo antikomunistinius pasisakymus.

Kaip jau žinoma, tiek senat. Dodd, tiek senat. M. Feighan, abu demokratai, pasižymi savo aiškiu antikomunistiniu nusistatymu ir kova prieš JAV pareigūnų appeasementą politiką.

* KATALIKŲ BAŽNYČIOS suvažiavimas Romoje, Amerikos ir šiaurinės Europos kardinolams ir vyskupams spaudžiant, ruošiasi priimti rezoliuciją religinės laisvės klausimu. Pagal šį nutarimą, kiekvienas žmogus vykdo savo religinius įsitikinimus vadovaujantis savo sąžine. Prieš tą rezoliuciją smarkiai kovoja lotynų kraštų kardinolai ir vyskupai, laikantis konservatyvių dogmų ir religinės praktikos.

* RAUD. KINIJA nesusilaikė neparėmusi Pakistano, įteikiant Indijai ultimatumą, kuriuo reikalaujama per 3 dienas atitraukti kariuomenę iš Tibeto pasienio.

LIETUVOS DELEGACIJA
PAVERGTŲJŲ SEIME

Rugsėjo 21 New Yorke prasi-deda Pavergtųjų Europos Tautų Seimo 12-ji sesija, kurios paren-

Velionis jūrų kapitonas Zigmantas Domeika

NUŽUDYTAS ZIGMAS DOMEIKA Buv. Venezuelos LB pirmininkas

Visa Venezuelos lietuvių bendruomenė buvo pri-trenkta rugsėjo 6 dieną pas-klidusios žinios, kad Sears Roebuck įmonės automobi-lių kieme, Caracas, nužudy-tas Zigmantas Domeika. Lie-tuvių Bendruomenės Cara-cas apylinkės pirmininkas ir pastaruosius trejus me-tus buvęs Venezuelos Lie-tuvių Bendruomenės pirmi-ninkas.

Zudikas pasidavė policijai, ir tik iš jo prisipažinimų tė-ra duomenų apie nužudymo aplinkybes ir priežastį. Zig-mantas Domeika jau 15 metų dirbo Sears Roebuck įmo-nėje kaip sandėlių vedėjas. Rugsėjo 6 d. jį atvykusi į darbą, automobilių kieme pasitikio prieš mėnesį iš įmonės pasitraukęs vene-cuelietis darbininkas ir, kaip jis sako, prašė Domei-ką pagerinti atestaciją. Jam reikalinga kitur darbui gau-ti. Įmonės administracija pasitraukusiems darbinin-kams atestacijų neišdavinė-ja. Domeika, matyt, buvo jam davęs savo parašytą atestaciją, bet darbininkas buvęs jį nepatenkintas, norėjęs gauti geresnę. Anot jo, Domeika nesutikęs ir iš-sitaręs, kad negi gubernato-riaus pareigoms rekomendu-odas. Darbininkas dėl to

supykęs, išsitraukęs peilį ir smogęs į kaklą. Žaizda mirtina: perpjauta arterija.

Venecuelos lietuvių bendruomenė, ypač Caracas miesto kolonija Z. Domei-ko netekimą, ypač neteki-mą tokiu būdu, giliai per-gvena. Pastaruosius šeše-rius metus Z. Domeika bu-tuvo Caracas miesto lietuvių

Lietuviško dvaro Chicagoje užvaizda atšventę sukaktį

Kas tik yra aplankęs Chicagos lietuvių Jaunimo centrą, gerai žino, kad su tais rūmais neatskiri-riamai yra surištas ir Jaunimo centro direktoriaus, to lietuviš-ko dvaro užvaizdos kun, dr. Jono Kubiliaus vardas. Šių metų lie-pos mėnesį tas kuklus, bet gilios erudicijos ir didelės tolerancijos vienuolis - jėzuitas sulaukė kuni-gystės sidabrinės sukakties. Per vasarą jo nebuvo Chicagoje, tad ir neatsirado progos Chicagos lie-tuviams platesniu mastu pagerbti visų taip mylimo kun, dr. J. Ku-biliaus.

Bet iš plačiosios visuomenės tarpo išplaukė energingi inicia-toriai Ona Gradinskienė, dr. Le-onas Kriaučiūnas ir prof. Ba-lys Vitkus (minėjimo išvakarėse ilgesniam laikui patekęs į ligo-ninę), vargais negalais, po dide-

visuomenės veikimo vado-vas ir tvarkytojas. Nuo 1962 m. ligi šių metų rug-piučio vidurio buvo ir Ve-necuelos L. Bendr. Krašto valdybos pirmininkas (bu-vo buvęs tose pareigose ir anksčiau, maždaug prieš 10 metų). Tik dvi savaitės prieš netikėtą žuvimą įvykusiame suvažiavime iš krašto valdybos atsistatyi-dino (Naujas pirmininkas - inž. Vladas Venckus). Būdamas krašto valdybos pirmininkas, Z. Domeika 1963 metais dalyvavo Pa-saulio Lietuvių Seime To-ronte ir lankėsi Jungtinių Valstybių lietuvių kolonijo-se. Perleidęs pirmininkavi-mą krašto valdyboje, buvo pasiryžęs dar daugiau atsi-dėti svarbiausios Venecu-eloje lietuvių kolonijos, Ca-racas apylinkės reikalams.

Zigmantas Domeika, gimęs Rygoje, 1907 m. balandžio 12 d., buvo Lietuvos jūvi-ninkas, mokėsis jūrininkų mokykloje Kaune ir Turku mieste, Suomijoje. Buvo pir-masis gavęs Lietuvos Susi-siekimo ministerijos pripa-žintą prekybinio laivyno to-limosios laivininkystės ka-pitono diplomą. Buvo Lietu-vos prekybinio laivyno lai-vo kapitonas. Vėliau buvo Lietuvos Lloyd'o jūrinių laivų inspektorius ir Kauno uosto viršininkas. Po karo Vokietijoje dirbo UNRRA, o 1950 metais perėjo į Sears Roebuck b-vės tarnybą Ca-racas įmonėje.

Palaikytas Caracas kapi-nėse, rugsėjo 7 d. Liko žmo-na Bronislava, sūnus Jūra-gis ir posūnis šliogeris, abu su šeimomis. Ir, kaip ir šei-ma, liko to paties smūgio apstulbinta visa Venecuelos lietuvių bendruomenė. (ds)

lių pastangų, gavę iš kun, J. Ku-biliaus leidimą, rugsėjo 11 d. Jau-nimo centro didžiojoje salėje su-rengė viešą minėjimą.

Kaip iš anksto buvo numanyta tą vakarą susilaukta didelės spūsties. Apie 450 (tiek tetalpno stalais apstatyta Jaunimo centro didžioji salė) įvairių organizaci-jų atstovų ir pavienių svečių, atstovaujančių įvairias partijas ar ideologines sroves ir visas tris lietuvių kartas, ir įvairius meno sambūrius, susirinko pagerbti to kunigo, kuris kiekvieną brolių lie-tuvių vienodai traktuoja, jį myli ir pasirėngęs jam visuomet padėti, kuris kiekviename žingsnyje spin-duliuoja tikrąja Kristaus meile artimui ir ypač lietuviui.

(Nukelta į 2 ps.)

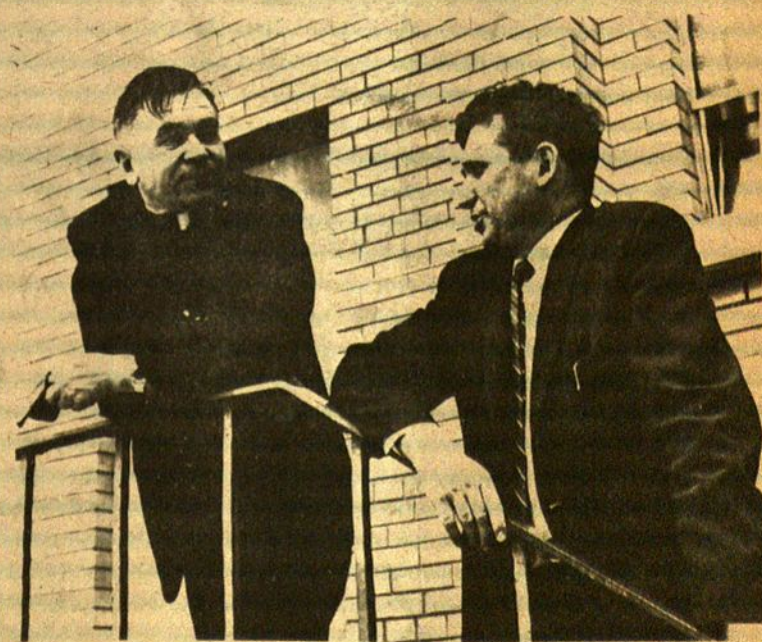

Susitikimas Kašmire...

giamieji darbai jau vyksta.

Lietuvos delegaciją šiai sesi-jai sudaro: J. Audėnas, V. Banai-tis, K. Bielėnis, M. Brakas, J. Brazaitis, K. Čeginskas, P. Kar-velis, J. Lanskoronskis, J. Mik-lovas, B. Nemickas, V. Rastenis, V. Sidzikauskas, E. Turauskas, P. Vainauskas, V. Vaitiekūnas ir J. Vilčinskis.

Delegacijos pirmininku per-rinktas Vlko ir LLK pirmininkas min. V. Sidzikauskas, sekreto-rium išrinktas dr. K. Čeginskas. Lietuvos atstovu Generaliniame Komitete numatyta V. Sidzikaus-kas, jo pavaduotoju -- J. Audė-nas. Lietuvos Delegacijos atsto-vais komisijose numatyti: poli-tinėje -- J. Audėnas, pavad. dr. B. Nemickas; ekonominėje -- P. Vainauskas, pavad. J. Audėnas; kultūros -- dr. K. Čeginskas, jo pavad. V. Vaitiekūnas.

Kun. dr. J. Kubilius ir LB centro valdybos pirm. J. Jasaitis prie lietuviškojo dvaro Chicagoje -- Jaunimo Centro.

A. Gulbinsko nuotrauka

SLAPTŲ GINKLŲ MEDŽIOKLĖ (I)

Panika anglų vyriausybėje

Šiuo metu tarp rusų ir amerikiečių vyksta erdvės užkariavime varžybos. Tačiau nei vieni, nei kiti nebūvo pirmaisiais, išradę erdvės užkariavimui skirtus instrumentus. Jie buvo Europos centre sukurti kariniams reikalams ir dėl jų šnipai rungtyniavo, stengdamiesi pasigrobtį. Dabar po 20 metų tas varžybas stengsimės papsakoti skaitytojams.

Nedideliame Doernten mieste, Vokietijos centre, namų langai buvo uždaryti ir šviesų nesimatė. Vakare, saulei nusileidus buvo uždrausta rodyti bet kokią gyvenimo ženklius. Iš vakarų pusės jau girdėjosi fronte patrankų šaudymas. Amerikiečiai buvo tik už 45 kilometrų ir nesulaikantys veržėsi pirmyn. Tai buvo 1945 m. balandžio 4 d.

Staiga uždengto sunkvežimio pasirodymas gatvėje pertraukė netikrą mirtiną tylą. Sunkvežimis važiuo palengva, be šviesų iki apieštos rudos kasyklos, kuri buvo miestelio pakraštyje. Be senio Nebelungo, kuris čia buvo

sargu, arti nebuvo jokios gyvybės. Sunkvežimis sustojo prie vienos kasyklos angos, pro kurią vingiavo siaurojo geležinkelio bėgiai. Du civiliai inžinieriai Berhardt Tessmann ir Dieter Huzel iššoko iš sunkvežimio kabinos ir atidarė užpakalines duris, išleisdami septynius kareivius. Jų uždavinys buvo paslėpti slapčiausius Trečiojo Reicho archyvus. Iš sunkvežimio jie išskrovė numeruotas dėžes ir grįžo atgal ieškoti naujų dėžių iš kitų dviejų sunkvežimių, atvykusių kiek vėliau. Viso buvo iškrauta 14 tonų dokumentų.

Jie dirbo be pertraukos iki kitos dienos 11 val. ryto. Tai buvo lengvas darbas, nes dėžės buvo sunkios, o koridorius į kasyklą buvo siauras ir leidosi staiga žemyn. Kai paskutinioji dėžė buvo įnešta, virš Nordhausen pasirodė amerikiečių bombonešiai.

"Staiga aš pasijutau išvargęs, vėliau pasakojo Dieter Huzel. Aš pažvelgiau aplink. Mano bendradarbiai vieni buvo atsirėmę į sieną, kiti sėdėjo ant žemės, šiuostydami prakaitą".

Tie devyni vyrai išvargę už-

pakaly savęs uždare geležines urvo duris ir už minutės pasigirdo sprogimas. Anga liko užversta. Dabar dokumentai buvo gerai paslėpti ir niekas kitas be Huzelio ir Tessmano nežinojo slėptuvės, gi septyni kareiviai, kurie buvo atvežti uždarytame sunkvežimyje ir prie geriausių norų negalėjo nurodyti slėptuvės. Sargas, galvojo, kad čia paslėptos tik paprastos slaptos karinės informacijos.

Ir balandžio 7 d., kai amerikiečių kareiviai artėjo prie Doern-

teno, Huzel ir Tessmann apleido miestelį. Jiems nelengva buvo trauktis, saugojantis lėktuvų su bombarduotame kelyje. Jų uždavinys buvo pasiekti bavarų Alpes, kur jų vadas Wernher von Braun (šiandien dirbęs prie raketų Amerikoje, kaip vienas iš vadovaujančių asmenų) su penkiais šimtais mokslininkų laukė. Visi buvo patenkinti, kad priešas nesuras jų išradimų dokumentų.

Paslėptieji dokumentai buvo neįkainuojamos vertės. Tai buvo Hitlerio slaptojo ginklo planai: pirmoji garš pralenkianti raketa V 2. Hitleris gal per vėlai

susidomėjo Braunu ir jo mokslininkais. Tūkstantis V 2, kurios buvo iššautos į Angliją, neišgelbėjo Vokietijos nuo karo pralaimėjimo. Bet raketos V 2 apvertė aukštyn kojom karo strategiją ir keitė būsimą karo vaizdą. Tie 14 tonų dokumentų buvo 13 metų ieškojimo rezultatai, kas Hitleriui atsiėjo didelę sumą pinigų, bet jis dvidešimčia metų buvo pralenkęs sąjungininkus.

Sąjungininkų žvalgyba buvo pasiryžusi sumokėti didžiausias sumas pinigų, kad gautų šio baisaus ginklo planus. Kas pirmasis juos gaus? Rusai ar amerikiečiai? Tai buvo pačios stipriausios varžybos tarp abiejų kraštų šnipų.

Pradžią šioms lenkynėms davė Londone Churchillio žentas Duncan Sandys. Kada 1943 m.

Gen. Dornberger ir von Braun Bavarijoje 1945 metais...

teno, Huzel ir Tessmann apleido miestelį. Jiems nelengva buvo trauktis, saugojantis lėktuvų su bombarduotame kelyje. Jų uždavinys buvo pasiekti bavarų Alpes, kur jų vadas Wernher von Braun (šiandien dirbęs prie raketų Amerikoje, kaip vienas iš vadovaujančių asmenų) su penkiais šimtais mokslininkų laukė. Visi buvo patenkinti, kad priešas nesuras jų išradimų dokumentų.

Paslėptieji dokumentai buvo neįkainuojamos vertės. Tai buvo Hitlerio slaptojo ginklo planai: pirmoji garš pralenkianti raketa V 2. Hitleris gal per vėlai

VI. Rmjs.

Jolita ir Vida Kriaučeliūnaitės įteikė kun. dr. J. Kubiliui adresą kunigystės 25 metų minėjimui. Šalia stovi dr. L. Kriaučeliūnas, A. Gulbinsko nuotrauka

Diena iš dienos

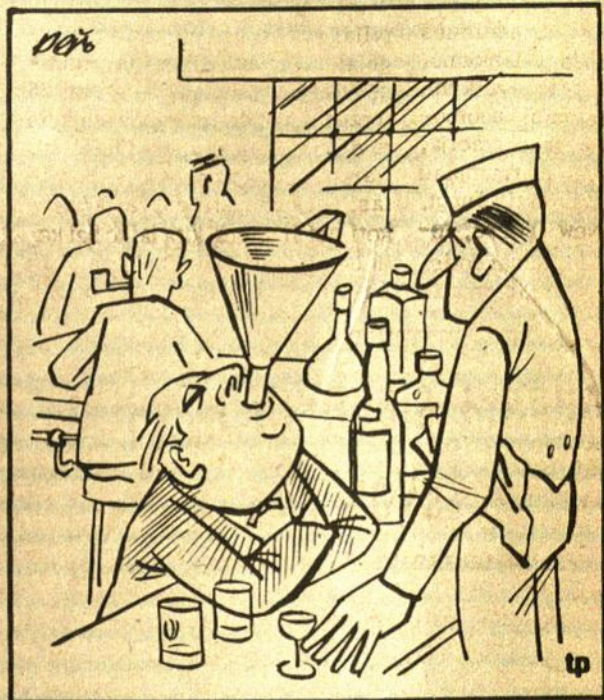
*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

Muzikos instrumentu šiaip sau pačirpint-pakiunkint gali bet kas, pramokęs susigrabaliot apie stygas ar klavišius. Bet kas drįs koncertuoti viešai, neįgudęs instrumentą vartot, jei ne tobulai virtuoziškai, tai bent visai gerai! Kas koncertuoja, žino, jog turi nuolat lavintis, palaikyti ir tobulinti įgūdimą. Kitaip -- publika nušvilps.

Laikraštis irgi, kaip viešas koncertas. Tik instrumentas čia ne smuikas, ne fortepijonas, o kalba. Todėl rašyti laikraščiuose, atseit, būti žurnalistu, visur pirminė sąlyga -- sugebėti visai gerai vartoti kalbą. Tik mūsiškė spaudos estrada! kiek kitaip. Dėl tos sąlygos daromės vis nuolaidesni ir vis labiau apsileidę. Muzikantai ir net dirigentai tenkinamės tuo, kiek mokykloje ar šeimoje pramokom lietuviškai rašyti, ir kiek to mokslo dar liko nesuduliusio.

Saujelė kalbininkų rūpinasi, pliekiasi mums padėt. Bet trejetas ketvertas Gimtosios Kalbos sąsiuvinį per metus vos spėja bakstelti pirštu į keletą piktąšalių. Išiėtrijusios votys lieka negydotos, Pa-galiau, kaip ta Gimtoji Kalba padės, kai daugybė tų, kuriems tos pagalbos akivaizdžiausiai reikia, nepaslenka jąja naudotis. J. Ber-tašius, Gimtosios Kalbos prenumeratoras reikalų tvarkytojas geriausiai mato, kiek mūsų dabartinių nuolatinių ir atsitiktinių spaudos bendradarbių ir kitų viešai lietuvių kalba "koncertuojančiųjų" domisi tuo jiems svarbios pagalbos šaltineliu. Kai G.K. skelbė savo prenumeratorių pavardes, tuose neilguose sąrašuose vyravo tokie, kuriems pagalbos mažiausiai tereikia. Kai taip, tai G.K. pataiko ne į patį reikalingiausią taikinį.

PLB pirmininkas turėtų dar kartą sukviešti laikraštininkų konferenciją. Bet mažesnę, negu pernai. Vien tik laikraščių vyriausių redaktorių. Šie turėtų sutarti su Gimtosios Kalbos leidėjais perorientuoti tą leidinį. Redaktoriai turėtų ryžtis įgyvendinti geležinę taisyklę: kiekvienas laikraščio bendradarbis -- dažnai ar retai parašęs, -- kaip ir patys redaktoriai, privalo prenumeruoti Gimtąją Kalbą ir jąja naudotis. Kaip jie to pasieks, -- lieps, reikalaus ar maldaus -- tai jų bėda. Prie redaktorių turėtų būti pertraukto ir jaunimo organizacijų vadovybės: jos irgi turėtų nustatyti tokią pa-čią geležinę taisyklę sau ir savo nariams, ypač visuomeniškai gyvensiesiems, taigi turintiems ne tik progą, o ir reikalo viešai "koncertuoti" lietuvių kalba. Taip Gimtosios Kalbos žurnalo pareikalavimas pakiltų iki kokių tikstančio ar keliolikos šimtų. Pre-numeratoras kaina turėtų būti sutarta ne simbolinė dovaninė, o komerciškai realistiška. PLB Kultūros Tarybos iniciatyva bei prie-žiūroje reikėtų perplanuoti G.K. leidimą: praplėsti, padidinti ir turinį koncentruoti ties pačiomis aktualiausiomis silpnėmėmis bei negerovėmis viešajame lietuvių kalbos vartojime. Turinį kreipti į pastangas nuosekliai pagelbėti kalbos vartotojams išvengti jos šiukš-linimo ir nemokšiško apsiirėškimų jos vartojime. Tik tada Kul-tūros Taryba turės pagrindo lengviau atsikvėpti ir tarti, kad "rei-kalas sprendžiasi palankia prasme".

- Dar vieną taurelę...

mą Pennemuende stovyklos vietą, praėjo pro angarą, kurio durys buvo praviros ir vienas jų pamatė keistos formos torpedą su spar-nais, lyg tai būtų miniaturinis lėk-tuvas, bet nesimėtam jame la. ktnui vietos. Ir prie jų pranešimo buvo pridėtas stovyklos planas.

Sandys telefonu susijungė su Intelligence Service. Atsakymas nebuvo padaršantis: "Neįmano-ma į Pennemuendę pasiųsti agen-tų. SS taip stipriai saugo bazę, kad joks mūsų agentas, net vyriau-sybės artumoje pastatytas, nieko nežino".

Sandys pasitarė su moksliniais patarėjais.

-- Ar galima, jūsų nuomone, pastatyti tolumo skridimo raketą?

-- Nei rusai, nei amerikiečiai iki tokio laipsnio raketų atradime dar nepriėjo, -- atsakė jam moks-lininkai. -- Tai pareikalautų di-delio darbo ir milijonų sumų pinigų.

-- O atominė bomba?

-- Amerika dirba prie jos iš-radimo nuo praeitos vasaros. Bet du vokiečiai, Otto Hahn ir Fritz Stassmann, jau 1938 m. atrado atomo skaidymo principą. Jei jie toliau dirbo tame kelyje, tai vo-kiečiai jau daug toliau bus pažen-gę už mus.

Jau pati idėja, kad Hitleris gali turėti tolumo skridimo raketą, kėlė šurpą. Bet kad jis į tokią raketą dar gali pakrauti atominę bombą, jau buvo baisu.

Sandys nutarė suredaguoti ra-portą, kurio išvados buvo pesi-mistiškos: "Mes turime labai ma-

žai žinių apie vokiečių dabarti-nius tyrinėjimus. Tačiau kai ku-rios informacijos leidžia many-ti, kad vokiečiai mus yra toli prae-nkę ir Londonas galės būti tų jų ginklų taikinių".

Ministerių kabinetas, pirminin-kaujant Churchillui, tuoj susi-rinko posėdžiui ir kilo ilgos dis-kusijos dėl šio raportu. Išvadoj buvo prieita nuomonė, kad nieko negalima daryti prieš taip nepil-nai žinomus ir paslaptinius gink-lus. Reikėjo, kad žvalgyba smul-kiau ką sužinotų.

Kitame numeryje: Minist-riai nenori tikėti...

AUKOS DIRVAI

J. Malskis, Cleveland	4.00
J. Saladžius, Rochester	2.00
J. Grybauskas, Lake Zurich	5.00
J. Leimonas, Chicago	10.00
N. Cirtautas, Wyandotte	4.00
R. Bludnikas, Rochester	3.00
J. Petronis, Los Angeles	2.00
Dr. V. Milleris, Livonia	10.00
A. Pesys, Detroit	1.00
J. Leonavičius, Valencia	1.00
S. Nasvytis, Cleveland	5.00
M. Premeneckas, Cleve.	2.00
A. Bitėnaitis, Kingston	1.00
H.K. Bitėnas, Elizabeth	2.00
V. Miškinis, Toronto	2.00

Skaityk ir platink
DIRVĄ

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA-

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. 3 Str. French Cognac 5th 4.59
2. Grain Alcohol 190 proof U.S.P. 5th 4.89
3. Armagnac Imp. French Brandy 5th 4.39
4. Riccadonna Vermouth 30 oz. Bott. 1.29

5. Zubrovka 100 proof 5th 4.75
6. Napoleon Imp. French Vermouth 5th 1.19
7. Bordeaux French Wine 5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:
Jonas Čiuberkis ir Vytas Gedgaudas
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Miečelis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

LIETUVIŲ VALIA NEPASIKEITUSI

Šalia pritarimų ir darbų žygių į Jungt. Tautas, trečiajame žygio rengimo mėnesyje iškyla ir abejojimų keliančių klausimų: Ar aiškus manifestacijos tikslas? Kodėl į Jungt. Tautas? Ar gali būti laimėjimo, patiesinančio tokias pastangas ir išlaidas? Ar ne lengviau ir pigiau gerą studiją išleisti? Ar tinkamas laikas demonstruoti dėl Lietuvos, kai vyksta karas Vietname, Kašmiere?

KLNA prašo atkreipti dėmesį, kad beveik visi tokie klausimai jau buvo atsakyti birželio mėnesį paskelbtame manifestacijos plane. Būtent -- tikslas yra, ypač šimt ypatingai pabrėžtai pademonstruoti, jog laisvų lietuvių valia ir pažūra į Lietuvos nepriklausomybę nėra nei pasikeitusi, nei susyravusi. Masės valia geriau paliudijama masinėmis priemonėmis, negu vieno asmens net ir geriausio mokslinio darbu, kurio nauda savo vietoje neginčytina. Lietuvos bylai reikia ištisos tarptautinės viešosios nuomonės palankumo. Jungtinės Tautos yra beveik visos žmonijos viešosios nuomonės oficialioji reprezentacija, jos simbolis, taigi ir trumpiausias kelias jai pasiekti. Jungt. Tautų Centras New York'e, todėl čia vieta tuo keliu naudotis. Manifestacija nėra diplomati-

nis aktas, todėl ją nesiekia tiesioginių diplomatinių pasekmių. Valstybių delegacijoms įteiksimi pareiškimai pasieks pasiskirus valstybių pareigūnus. Tie pareiškimai sudaro pretekstą remti juos ir manifestaciją, kurios tikslas yra, kad žinia apie mūsų pareiškimus pasklistų ne tik tarp valstybių pareigūnų, bet ir tų kraštų visuomenėse, ir veikty tų visuomenių viešąja nuomone. Tad reikia patraukti žinių sklaidėjų dėmesį. Tam tiksli manifestacija turi būti krizanti ir aktyvi. Užtat ji turi būti pakankamai didelė: ne vien New York'o apylinkių lietuvių demonstracija, o visų laisvų lietuvių solidari reprezentatyvi manifestacija.

Lietuvos nepriklausomybės priešininkams ar jai nesuinteresuotiems laikas Lietuvos bylai judinti niekad netinkamas, bet mums priešingai -- visada tinkamas, o ypač nepraleistinas apytilyai šimt, kai Lietuvos pavergėjai stengiasi įtikinti tarptautinę viešąją nuomonę, jog per 25 metus nepriklausomybės idėja lietuviuose esant jauneva išblėvusi. Parodyti, jog tai netiesa -- reikalingas, dėl kurio, atrodo, verta paaukoti net ir dieną kitą laiko bei kėlonės išlaidų New York'antrajai šių metų lapkričio savaitgali.

Neo-Lithuania siekimai ir veikla už Lietuvos ribų

Adv. J. Smetonos paskaita neolituanų stovykloje

Šiandien ne viena lietuvių gali apimti abejonės dėl Lietuvos laisvinimo pastangų prasingumo. Tarptautinė aplinka tokia nepalanki, o okupantas toks stiprus, nežmoniškas ir brutalus, kad netgi ir tauri širdis pradeda svyruoti, ar beverta jai vienai tęsti tą herojišką kovą prieš bolševizmą. O čia dar visokie racionalistai, intelektualai, realistai - valstybininkai šnabzdėto šnabzdė, kad, girdi, istorijos įvykiai, kaip žiaurūs jie bebūtų, reikia vertinti realistiškai. Gaila Lietuvos, gaila ir kitų taurių valstybių, kurioms likimas buvo toks negailestingas, bet dabar, esą, visiškai aišku, kad Lietuvos ir eilę kitų valstybių reiki išbraukti iš pasaulio žemėlapių ir tiek. O mūsų pastangos esančios bergždžios ir tuščias dalykas: iš Lietuvos vistiek jau nieko nebus.

Šitoks teigimas greičiau yra bolševikams palankių asmenų ir grupių noras, kad Lietuvos nebūtų, negu mokslinė išvada. Istorija žino daug padėčių, panašių į dabartinę Lietuvos padėtį, kurių rezultatas buvo visai kitoks, negu šviesiųjų pranašautojų spėjimas. Neišskodami toli, žvilgtelėkime į Lietuvos padėtį prieš pirmąjį pasaulinį karą, kuomet bent 80% Lietuvos gyventojų buvo neraštingi ir visa šviesuomenė susidėjo iš saujelės inteligentų. Ar ir tuomet lietuvių - patriotų pastangos nebuvo sutinkamos šypsena lūpose? Ar ir tuomet rusofilai ir lenkofilai nekalė, kad iš nepriklausomos Lietuvos siekimų nieko nebus? O ar ir iš to paties Lenino ir jo bičiulių nebuvo juokas: "Ar nebuvo jiems porinta, kad iš jų fantastinių pastangų nieko nebus? O vis dėlto nereikėjo ilgai laukti, kad pasaulis įsitikintų, kad tos pranašytės yra klaidingos. Dar karui nepasibaigus, susikūrė nepriklausoma Lietuvos

valstybė ir Sovietų Sąjunga. Tiek dėl faktų, kurių būta galima išskaičiuoti labai daug.

Tos pranašytės, betgi, yra nepagrįstos ir kitu požiūriu: jos atmeta Visatos Kūrėjo arba neišaiškinamos jėgos (taip netikintieji vadina Dievą) dalyvavimą žmonijos santykiuose. Šitai tie šviesiargiai žodžio sakytojai dar sąmoningai, nes, pripažinę Dievo arba neišaiškinamos jėgos buvimą, jie negalėtų pasiskelbti pranašais. Juk aišku, kad paprastas mirtingas negali pretenduoti atspėti Dievo valios ar išaiškinti tą jėgą, kurią jis pats apibrėžė neišaiškinama.

Trumpai žvilgtelėkime, ką apie Visatos Kūrėjo (arba neišaiškinamos jėgos) dalyvavimą žmonių santykiuose yra pasakę du žymūs amerikiečiai -- Benjaminas Franklinas ir Aleksandras Hamiltonas -- kuriuos duonaip to nebuvo išauklėti religinėse tradicijose, bet, priešingai, augo ir brendo šviesiojo racionalizmo amžiaus įtakoje.

Kada Kontinentalinis Kongresas užkliuvo beredaguodamas Jungtinių Valstybių Konstituciją, Benjaminas Franklinas šitaip prabilo:

"Pone Pirmininke, ta maža pažanga, kurią mes padarėme per keturias ar penkis savaites nuolatino posėdžiavimo ir diskusijų, man atrodo, yra lytinis žmogaus proto netobulumo įrodymas. Jei taip, jei mes graibstėmės tartum paklydę suterioje, beieškodami politinės tiesos ir beveik negalėjome jos išskirti, su ja susidūrę, tai kaip mes galime patikinti mūsų nesikreipimą į šviesos Tėvą, kad Jis apšviestų mūsų protą? Kai kovos su Didžiąja Britanija pradžioje mes jutome pavojų, mes kasdien meldėmės šiame kambaryje, prašydami Diego, Dar karui nepasibaigus, susikūrė nepriklausoma Lietuvos

Neolituanų stovyklos dalyviai klausosi paskaitos.

Jono Gaižūčio nuotrauka

NEOLITUANAI PRIE BRIEDŽIO EŽERO

St. Santvaras

Vingiuotu keliu, bėgančiuturpe baugiais pavidalais išsikerėjusių medžių ir krūmokšnių, apie vidurnaktį atvažiuojant į neolituanų vasaros stovyklą, kuri šiemet buvo surengta Michigano šiaurėje, prie Elk ežero. Kol, filisteris Vėbra, kurio "karietis" sėdėjo komp. Jul. Gaidelis, kol. Naujokas ir aš, vis kartodamas, kad mums nėra ko skubėti, beveik visą laiką greičio rodioklė laikė į 80 mylių. Ačiū Dieviui, netrūko padanga, nepasipainiojo po ratais nei kiškis, nei stirna, nei skunkis, netrenkė į mus ir kitas kur nors skubąs keleivis...

Iš Chicago į Karaliaus terasą važiuojant neilgai -- tikaštuonias valandas! Stovyklautojai, užsikūrę židini, panėrę žvilgsniu į tai, ką dailiai liepsnojančią ugnį, tai į savo kaimynę ar kaimyną, dar nio kupetom susėdę, pasirodo, mūsų atvažiuojimo nekantriai laukė. Gal ne tiek mes jiems buvome svarbūs, kiek tas Australijoje gaminamas lietuvių krepšinių pergalės filmas, kurį mes atvežėm. Taigi "kinematografijos meno" spektakliu ir prasidėjo mūsų pirmoji naktis šauniame neolituanų saskrydyje.

daugeliu atvejų Apvaizda teikėsi pakreipti įvykių raidą mūsų naudai... Aš gyvenau ilgai ir jau sulaukiau seno amžiaus, ir kuo ilgiau aš gyvenu, tuo labiau įsitikinu, kad Dievas tvarko žmonių reikalus..."

Federalistų didžiausias konstitucinės teisės Amerikioje interpretatorius, Aleksandras Hamiltonas šitaip rašė: "Ar nebūtų buvę puiku, jei šių visų sunkumų akvaizdoje kongresas būtų buvęs priverstas nukrypti nuo tos dirbtinės struktūros ir taisyklingos simetrijos, kurią išmanus teoretikas, besivadovaudamas abstrakcijomis, būtų sukuręs savo vaizduotėje, ar savo kambaryje aprėngęs konstituciją, sukuręs savo vaizduotėje."

"Stebėtis, betgi, reikia ne tuo, kad Kongresas nebuvo priverstas šito padaryti, bet tuo, kad daugybė sunkumų buvo laisvu noru nugaišta ir buvo nugaišta vienbalsiai. Tokio įvykio niekas nelaikė ir toks precedentas yra pirmas istorijoje. Į šitokį reiškinį joks nuoširdus žmogus negali žiūrėti didžiai nesistebėdamas. Šitame reiškinyje joks dievobaimingas žmogus negali nematyti Visagali rankos, kuri taip dažnai ir tokiu ypatingu būdu buvo mums ištiesta kritiškais revoliucijos momentais".

Iš tų dviejų didžiųjų amerikiečių pasisakymų ryškėja tiesa, daug kartų patvirtinta istorijos, kad niekas iš anksto negali numatyti, kokius rezultatus atneš saujelės nereikšmingų, bet pasiryžusių, žmonių pastangos. Taigi, joks žmogus negali išpranašauti, kad ir mūsų pastangos Lietuvos atkurti bus bergždžios. Gal bus kaip tik priešingai, ir istorija parodys, kad mūsų darbas nepriklausomai Lietuvai atkurti buvo stambus ir lemiamas įnašas į visų lietuvių kovą dėl Lietuvos laisvės.

Tad dirbkime, kol galime ir kol dar nevelu.

(Bus daugiau)

St. Santvaras

Kai rytą nubudom -- pro langą pamatėm reginį, valandėlę mus užkerėjusį: tikra tėviškė, beveik tikra Nemuno pakrantė! Elk ežeras, kaip ir Nemunas, kupinas tyro ir skaidraus vandens, savo spalvą keičiantis tai į žydrą, tai į giedriai žalsvą. Sutikom čia ir seniai matytą, bet pažįstamą medžių -- beržus ir drebulės. Jei beržų pasitaiko regėti kiek į šiaurę nuo Bostono, Maino valstijoje, tai į drebulių virpančius kaip į Eglės žalčių karalienės, dukteris lapus ilgai židrėjo, nes jas kai kurie buvom matę tik Lietuvoje...

Aiman, kiek apylė tik ežero krantai! Nepažįstu aš į visą ilgį išstiesusio mūsų Nemunėlio, ypač į jo aukštupio, bet mano tėviškėje jo krantai daug aukštesni, o giraičių medžiai, išlikę gyvi nuo visokių perėjimų kirtimų, Nemuno pakrantėse yra žymiai stambesni ir augalotesni. Tačiau ir tai, ką radom prie Briedžio ežero Karaliaus terasoje -- daug kas buvo sava ir miela.

Tiesa, vasarvietė nesimuša į ištaią, bet ji turi pakankamą kiekį vasarnamių, gerą valgyklą, porą salaičių susirinkimams, neblogai įrengtas maudykles, sporto aikštę, keletą motorlaivių, kuriais stovyklautojai galėjo naudotis, na, ir vieną kitą irklais varomą valtį tiems, kurie meškerių kabliais mėgsta kapoti žuvis akis. Tikrai buvo geras, įvairus ir gausiai tiekiamas maistas, malonūs, paslaugūs ir rūpestingi šeimininkai. Kaimynystę gyvena vyresnio amžiaus gydytojas, kuris susirgusius neolituanus (o tokių atsirado net keletas) gydė be atlyginimo.

Pavardės Wagner ir Schobinger liudija, kad šiame krašte įsikūrė nemaža vokiečių kilmės žmonių. Prisimindami savo tolimos tėvynės studentų gyvenimą, jie itin džiaugėsi neolituanų korporantiška dvasia, gražiais ir šiltais filisterių, seniųjų ir juniųjų santykiams. Esu tikras, kad šiemet gandonešiai neturės jokio darbo -- nebus pinamos legendos apie jaunimo išdaigas, nebus skaičiuojami tušti buteliai, tikri sugirgimai nebus vadinami vienokiu ar kitokiu negražiu ir neteisingu vardu. Deja, lietuvių vasaričių laikytojai (išskyrus J.J. Bačiną ir dar vieną kitą) tuo požiūriu neturi nei gero skonio, nei sveikos komercinės nuovokos. Iš paties Rex Terrace administratoriaus patyriau, kad šios vasarvietės vartai neolituanams bus visada atverti, nes tai esąs puikus ir inteligentingas jaunimas, mokąs pažinti ir paįsdyti kulti, bet ir sugebąs visa rimtini susikaupti paskaitose ir kultūrinuose parengimuose. Aš nenustebau tokia atestacija išgirdęs, nes jau pakankamai gerai pažįstu į neolituanų gretas susibūrusį jaunimą, betgi tikrai buvo įdomu patirti, kad stovyklautojų "darbai ir žygiai" buvo sekami ir stebimi akyliu svetimo žmogaus žvilgsniu. Ponui Wagneriui už tai turim būti dėkingi.

Man asmeniškai Rex Terrace turi tik vieną blogybę -- ji yra labai toli nuo didžiųjų kelių (i Detroitą, t.y., į artimiausią geležinkelio stotį, greito važiavimo automobilio keturių valan-

dosi) ir nuo didžiųjų lietuviškų centrų. Aišku, tas apsunkina kelionę vyresniam žmogui. Bet ar tai sudaro problemą jaunimui? Man buvo pranešta, kad tik stovyklon atvykau, kad šiemetinio vasargalio neolituanų saskrydis atvykusių stovyklautojų skaičium yra rekordinis saskrydis. Vadinasi, kas šiek tiek apkerpėjusiam atrodo jūra, tai jaunimui tėra tik brasta, nesiekianti kelių... Ir, kaip iš jų pačių sužinojau, jiems Rex Terrace patiko ir savo maisu, ir pastogėm, ir šeimininkų rūpestingumu, ir ganėtine aplinka.

Rugpjūčio pabaigos ir rugsėjo pradžios oras, tai lyg loterijos bilietas. Perna tas bilietas buvo laimingas -- ištisas dešimt dienų temperatūra dienos metu svyravo tarp 80 ir 90 F šilumos. Šiemet dekada suskilo į dvi dalis -- pirmosios penkios dienos buvo lietingos ir vėsios, o kitos penkios -- saulėtos ir šiltos. Jeigu įvairume yra šiek tiek pramogos, tai jos stovyklaujančioms neolituanams tikrai nebuvo: pirmom dienom buvo kūrenami židiniai, o prie jų ir viena kita širdis sušildoma, gi kitom dienom filisteriai su juniorais žaidė krepšinį (besarmčiai filisteriai fukselius smarkokai sukirto), ėjom maudytis, važinėjomės motorlaiviais, merkėm ežerą meškeres, bandėm ir vandens pačiuožų sportą. Atseit, "Saulėlė vėl atkopia pabudino svietą"...

Pernykštėj Korpl Neo-Lithuania stovykloje visą valdžią įtvirtintas rankas buvo paėmusi Philadelphia, Kol. V. Gruzdys buvo stovyklos vadovas, aukštumojo išlaikęs didelio sambūrio tvarką, o jo padėjėjai mergaičių ir vyrų sparnams buvo kol. R. Buinytis ir kol. G. Mironas (geroji Lemtis tegu jiems padeda -- dabar juodu jau Mironai!). Prisiminimai byloja, kad susitvarkymo, drausmės ir nuveiktų darbų požiūriu, tai buvo pavvzdinė stovykla.

Šiemetinė korporacijos stovyklą organizavo Detroito padalinys (kur aš įsigijau tokių nuoširdžių bičiulių!) Tačiau jis neturėjo ambicijos visoms vyriausybės kėdėms užimti -- šiemetinė stovyklos valdžią sudarė žmonės iš įvairių Amerikos kampų. Detroitiškis filisteris Jonas Gaižutis, iš pažįtos vyras daugiau susitelkęs į savo vidų, bet, ištikro, turintis nepaprastai jaukų ir malonų šypsnį, o taip pat ir plačiai renginį akį -- buvo stovyklos globėjas. Aišku, kiekvienas rimtesnis klausimas tuoj atsitrėnkavo į ramų, bet rūpestingą ir teisingą kol. J. Gaižūčio sprendimą. Kol. Stasys Petravičius iš Detroito buvo tas naujų kraštų ieškotojas, kuris surado vasarvietę Rex Terrace. Jis ir stovykloje turėjo kažkokių pareigų, tik, tegu jis man atleidi, aš neprišimenu jo titulo. Mano bičiulė kol. Vaitiekaitytė, drauge su St. Petravičium, rašė laiškus, šaukė į talką paskaitininkus. Stovyklos vadovas kol. Algis Sperauskas buvo atkviestas net iš New York'o. Jis kelis kartus man gyrė savo štabą, o aš turiau pasakyti, kad jis buvo puikus Korpl reprezentantas ne tik savo elegantišką išvaizdą ir elgesį, bet ir stovyklon įdėtu rūpesčiu bei darbu. Jo padėjėjai -- mergaičių vadovė kol. N. Vaičiūtė iš Bostono ir kol. Cėcėnas iš Chicago --

buvo giriami kol. Sperausko, bet, kiek mano ausys nugirdo, jų nepelkė ir pavaldiniai. Regimai pareiagingas, iš anksto pasirodęs ir viską iki detalių suplanavęs, buvo vakarinių programų vadovas Algirdas Modestavičius, man šio stovykloje sudaręs apstą malonių (spūdžių. Tai stipri jėga, tikras stulpas korporacijos gyvenime. Pernykštis juniųjų genijus Uosis Juodvalkis šiemet jau buvo rimtas, santūrus ir net kritiškas, nesgi jis jau su žalia kepure, su spalvom ir... Naktibaldos vyr. redaktorius. Bendra nuomonė, sklidusi per stovyklos laukus, bylojo, kad šiemetinė Naktibalda, t.y., stovyklos laikraštis, yra šuolis į priekį ir į aukštį. Be abejonės, tai kol. Uosio gabumų vaisius. Berods, tai ir visa vyriausybė, kurios šiemetinė neolituanų stovykloje prie Briedžio ežero mes turėjome klausyti ir net truputį bioti...

Neolituanų saskrydis pačioje pradžioje buvo pasveikintas Korpl pirmininko Vaclo Mažeikos žodžiu. Tame žody pirmininkas Mažeika tarė: "Atvykote pilni energijos, ryžto, juoko ir išdai. Bet ne vien išdaigauti susirinkote, reikia ir rimtai pasikabinti bei panagrinti kylančias problemas tiek jaunimo tarpe, tiek bendrai lietuviškoje veikloje. Kiekvienas stovyklautojas tegu pats būna aktyvus stovyklos dalyvis, tegu įneša į tą savo, tegu nelaukia paraginimų iš vadovų. Bendradarbiaukite stovyklos laikraštį, būkite aktyvūs sporte, parengimuose referatuose ir paskaitose. Visi aktyviai dalyvaudami, padarysite stovyklą tikrai įdomią ir naudingą".

Kol. Vaclo Mažeika trumpai aptarė pagrindinį stovyklos tikslą. Iš tikro neolituanai į vasaros stovyklas renkasi netik pramogai, bet stiprėti lietuviškojo ir korporantiškojo dvasio, savųjų tarpe sušilti ir naujų draugų susirasti, išgirsti tai, ko svetima mokykla ir aplinka negali duoti.

Iš aštuonių man teko dalyvauti šešiose Korpl Neo-Lithuania stovyklose. Pabrėžtu žodžiu reikia tarti, kad čia viskas yra iš anksto ir didžiai rūpestingai planuojama. Susirinkęs gausus būrys jaunimo iš stovyklų tikrai neišvažiuoja su jausmu, kad jis čia bergždžiai laiką praleido. Daug paskaitų iškliausiu neolituanų gretose sėdėdamas ir turiu vienašai lindyti, kad absoliuti dauguma paskaitininkų atveža gerai paruoštus darbus. Tų darbų skalė yra labai plati. Jon telpa ideologiniai ir korporacinio gyvenimo klausimai, visuomeninės ir politinės problemos, senimo ir jaunimo santykiai, lietuviška šeimai, emigracinės būties rūpesčiai, įvykiai pavergtoje Lietuvoje, lietuvių mokslo ir meno temos, dabarties žmogus ir jo dvasinio gyvenimo painiavos, Amerikos visuomeninės ir kultūrinės veiklos apžvalgos, dažniausia siejamos su vienu ar kitu mūsų tautinio gyvenimo rūpesčiu. Stovyklos bus rengiamos ir ateity, tai aišku, kad jose keliųjų klausimų skalė įvairės ir platis. Be to, stovyklose būna rengiami ir jaunimo pasisakymai -- jų referatai. Visa tai rodo, kad Korpl Neo-Lithuania yra stiprus ir ideali bei siekianti nestokojas mūsų akademinio jaunimo sambūris.

Šiemetinės stovyklos vadovybė kaip ir kitos, dienos darbų tvarką suskirstė į tris dalis: paskaitą, jaunimo referatus, vakarinius parengimus (laužas, dainų vakaras, juniųjų pasirodymas, šokiai, mergaičių arbatėlė ir vyrų alutis, literatūros ir muzikos vakaras). Šiemet nauja buvo tai, kad ypač rūpestingai buvo suplanuoti vakariniai parengimai (kaip minėta, Algirdo Modestavičiaus darbas). Iš tų parengimų išskirtini -- juniųjų pasirodymas ir literatūros - muzikos vakaras.

Paskaitų ciklą pradėjo kol. Stanūnas, kalbėdamas apie liberalizmą ir atsakingumą šiaurės srityje. Jaunasis Korpl filisteris savo paskaitoje pažėrė nemažą įdomių minčių. "Didesnė pusė pasaulio dabar gyvena be teisių ir be laisvės", -- jis tarė. Tačiau "kiekviena teisė, kiekviena laisvė uždeda asmeniui ir atitinkamas pareigas bei atsakomybę". Kol. Stanūno paskaita stovyklautojų tarpe rado gyvo atgarsio, buvo iškelta visa eilė aktualių įdomių klausimų. Kol. Stanūnas taip pat yra neabejotinai pajėgi ir intelektualiai asmenybė, išaugusi Korpl gretose.

Filisteris Jonas Jurkūnas, dabartinis ALTS-gos pirmininkas, (Nukelta į 4 psl.)

"Radijo komentatorius" A. Garlauskas linksmavakaryje apklausinėja neolituų stovyklos dalyvius. J. Gaizūčio nuotrauka

Prie Briedžio ežero...

(Atkelta iš 3 psl.)

kalbėjo apie Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą, pradžioje atskleidė tautinės minties raidą, savo šaknis turinčią XIX a. liet. tautos atgimime. Kol. Jurkūnas pabrėžė, kad tarp ALTS-gos ir Korpi Neo-Lithuania jokių oficialių ryšių ir įsipareigojimų nėra, bet jos turi vieną bendrą bruožą -- tautinę ideologiją.

Kartu bendravimą svarstė ir nagrinėjo kol. J. Jurkūnas, kol. N. Vaičiūtytė ir kol. R. Gulbinas (referantai), o simpoziumo vadovu man teko būti. Kilo klausimai ir diskusijos, nors problemos gelmių per trumpą laiką ir negalėjo aprėpti, vis dėlto eilę kartų bendravimo klausimus gerokai paryškino. Akivaizdžiai supras-ta, kad lietuviškam darbe, korporacijos siekimuose vyresnimo ir jaunimo bendravimas yra būtinas.

Man stovyklautojus teko supažindinti su lietuvių dramos teatro istorija, kuri nėra išpopuliarinta ir plačiai žinoma.

Filisteris dr. Eug. Noakas kalbėjo apie mūsų uždavinius Lietuvoje ir korporacijai, pastarąją pavaizduodamas kaip grandinę, kurioje kiekvienas mūsų esam atskira grandis ar kilpa. Atskiros grandies stiprybė -- visos grandinės stiprybė, o drauge ir laidas, kad jaunoji karta įveiks daug sunkių uždavinių kovoj dėl tautos laisvės ir kultūros.

Kol. Aldona Navitytė-Augustinavičienė atvežė itin įdomią paskaitą -- Modernus jaunimas ir meilė. Pažindami fil. Augustinavičienės gražbylystę ir erudiciją, galim tik pasidžiaugti, kad ir ši

kartą jos žodis buvo sklindus ir spalvingas. Pasiremdama grožinės literatūros citatom ir gyvais pavyzdžiais, ji tarė, kad yra ideali meilė ir idealus gyvenimas. Jaunimui jos paskaita, tai alyva širdžiai, tai lyg gairė, kad nepasimestum modernaus gyvenimo klystkelėse.

Iškilmingame stovyklos uždarymo posėdyje paskaitą skaitė adv. Julius Smetona.

Jaunimo referatai buvo įdomūs savo aktualumu ir naujos minties ieškojimu. Apie junioratą Lietuvoje ir tremty kalbėjo Jūra Jokūbauskaitė. Rasinės problemos referentą Naktibalda gerokai išvijo ir nepaskelbė jo pavardės, o aš stovyklon atvykau jau po to įvykio, tad minimo "liberalo" man neteko girdėti. Vytas Misiulis (junioras) kalbėjo apie mišrias vedybas, jaunimo gretose sukeldamas visą eilę klausimų ir net Naktibaldoj susilaukdamas pagyrimo. Berods, buvo dar daugiau referatų, tik... vėliai prie stalo sėdęs, nevisada gauni pusryčius...

Tradiciniai Korpi Neo-Lithuania stovyklų parengimai yra juniorų diena, mergaičių arbatėlė ir vyrų alutis. Ir šiemet tie parengimai buvo savo "meno" aukštumoj. Fuksų dienoj išradin-gumu ir sąmojum pasižymėjo Algirdas Antanavičius ir Šarūnas Valiukėnas, uoliai darbuos ir kitos "dulkės". Vakariniame pasirodyme buvo gerai režisuotas teismas, kuriame juniorai, teisejui pasikvietę kol. Jurkūną, atsakomybėn traukė sen. Benokraitį, sen. Matonį ir fil. Vėbrą. Teisėjas visus nusikaltėlius "griežtai nubaudė".

Atskirai minėtinas literatūros vakaras, kuris neolituų stovyklose darosi tradicija. Šiemet iš anksto jį organizavo kol. Alg. Modestavičius, Korporantų gretose vis atsiranda talentų, kurie gerai skaito poeziją ir dailiąją prozą. Tai sudarė pagrindą ir šiemetiniam literatūros vakarui. Nauja buvo tai, kad šiemet prie-klin buvo išvestas sen. Algis Garlauskas ir duota muzikinės įtarp-os po kiekvieno skaityto lit. kūrinio.

Algis Garlauskas, pats save aptardamas geologu, krapštinėjančiu uolas ir akmenis, iš-tikro yra kylantis rašytojo talentas. Lit. vakare buvo pasakyta, kad menų talentai priklauso tau-tai, tačiau organizacijai yra di-delis džiaugsmas, kai iš jos gretų talentai kyla. Algis Garlauskas gana gerai moka liet. kalbą žodžiu ir raštu, gana turtingas yra ir jo žodynas. Pernai jis pasiro-dė su dailiu prozos gabalu, o šie-met su pluoštu eilėraščių, tuo tarpu turinčių daugiau epinį po-būdį. Berods, Paul Valery yra pa-sakęs, kad dievai poetui duoda tik pirmąjį posmą, o pačiam kūrėjui reikia įtempti visas jėgas, kad ki-ti posmai nebūtų menkesni už pir-mąjį. Pažindamas Algį, aš tikiuo-si, kad jis savo kūrybinių pastan-gų neužklaus uolom ir akmenim.

Šiame vakare jis pats paskaitė savo eilėraščių žmogų ir žvaigž-des ir buvo klausytojų nuoširdžiai pasveikintas. Kitus penkis Algio Garlauskos eilėraščius skai-tė šie vakaro programos dalyviai: Elv. Kavaliūnaitė Baltą kryžių, Vikt. Stankus Mišką, Neringa Kuncaitytė Tolumus pasaulius, Audronė Vaitiekaitė Vienišas pėdas ir Rimgaudas Gulbinas Kerštą. Buvo ypačiai malonu ste-bėti, kaip draugai įsijaučia į savo kolegų poetinius posmus. Ir jų pagyrimui reikia pasakyti, kad savo pastangose jie buvo nuošir-dūs, pasirodė su gera liet. kalbos tartim ir neabejotinai poezijos skaitymo gabumais. Algui Gar-lauskui tai turėtų būti nemenka paguoda, nes draugai yra didelis žmogaus gyvenimo turtas.

Živilė Keliuotytė su nuoširdžiu įsijautimu ir gera išraiška pa-skaitė ištrauką iš Birutės Pnke-levičiūtės romano Aštuoni la-pai. Vėliau ta pati kol. Živilė prastoku instrumentu, bet toli pa-žengusia skambinio technika paskambino ispano Lecunos for-tepioninį kūrinį. Birutė Vaičiū-naitė itin jautriai ir talentingai skaitė Maironio baladę Kastytį ir Jūrą. Bostonietis Algirdas Antanavičius pasirinko poeto Hen-riko Nagio eilėraščių, kurį dailiai ir vyriškai paskaitė. Uosis Juo-dvalkis įdomiai ir spalvingai in-terpretavo Marlaus Katiliškio kū-rinio ištrauką Išejusiems negrįž-ti. Man pačiam, t.y. St. Santva-rui, iš anksto buvo pranešta, kad aš turėsiu skaityti "eilėraščius apie meilę". Pats faktas, kad ma-no jaunieji bičiuliai žino, kokia poetinė tematika pastaruoju metu aš domiuoju ir gyvenau, jau man buvo didelis džiaugsmas.

Be Živilės Keliuotytės, visą ki-tą lit. vakaro muzikinę dalį atliko clevelandietės Eimutytė ir Moc-kutė, palydimos akordeonistu.

Klausytojams jas pristatė Vis-gailė Gatautytė. Dainininkių dai-nos buvo skoningai parinktos, ge-rai išmoktos ir su jausmu pa-dainuotos. Lit. vakara baigtas Filisterių daina, vadovaujant kol. St. Virpšai.

Literatūros vakaro klausė ne tik stovyklautojai, bet tą šešta-

Dail. Jono Kelečiaus kūrinių paroda Chicagoje Čiurlionio galerijoje atidaroma rugsėjo 25 d. ir tęsis iki spalio 3 d. Nuotraukoje jo kūrinys "Priemiesčio fragmentas".

Iš Eiffelio bokšto parsinešiau blusą...

Vasario gimnazija Balfu atsto-vams davė gana daug rūpesčio. Problemos tokios painios (trūku-mas pinigų, mokytojų, mokytojų), kad jas ne tik Balfas, bet ir visa JAV lietuvių visuomenė vargiai beįsprendė. Tos problemos pri-vers mus dar grįžti į gimnaziją rugsėjo 15 d. iš Romos.

Iš gimnazijos kiemo kun. Vin-gio Damijonaičio automobilu pa-sukome Stuttgarto link. Čia mūsų laukė vietos liet. bendr. pirmi-ninkas. Jis vakaro pasikalbėji-mui sukvietė vietos lietuvių vei-kėjus, kurie atstovavo per 300 liet. šeimų. Vietos problemos tos pačios kaip ir kitur: išsibarmas, nutautėjimas, savų reikalų nepaisymas.

Bendruomenės vadovybė dar ir dabar tebemano, kad Balfas ir da-bar turėtų šelpiti tik formaliai bendruomenei priklausančius na-rius. Daugelis įdomavosi Balfu šalpa už geležinės uždangos. Se-kančią dieną iš specialaus bokš-to apžiūrėjome Stuttgarto apylin-kes ir pasukome į Memmingeną, glaudžiausią ir labiausiai Balfu šelpiamą lietuvių koloniją Vokie-tijoje. Keli šimtai lietuvių gyve-na šalia vienas kitą specialiai tam tikslui pastatytuose aparta-mentuose. Butai nebrangūs, bet pajamos visai menkos, daug-moje -- miesto pašalpa. Memin-geniečiai mus priėmė labai šil-tai ir net sukvietė visus į viešą su-sirinkimą. Tiesa, tai buvo sekma-dienis ir ryte buvo atlaikytos pa-maldos lietuviams, Balfu reik-vedėjas pasakė trumpą pamoks-lėlį. Susirinkime pranešimą apie Balfą padarė pirmininkas kun. V. Martinkus, o veiklos detales pa-ryškino kun. L. Jankus. Svečiams buvo įteiktos ir dovanos: vietos lietuvių rankdarbiai -- juostos ir drožiniai. Kokių nors problemų memingeniečiai Balfui nepateikė

daugiau dėkojo Amerikos lietu-viams už gaunamą paramą.

Tą patį sekmadienio vakarą pa-tekome į vyskupo P. Brazio pa-gerbimo vakarienę Muenchene, kuri buvo taip pat skirta ir Bal-fu atstovams priimti. Susirinku-sius pasveikino Balfu pirminin-kas kun. V. Martinkus, o reik-vedėjas prašė Muencheno lietu-vius taikos ir tvarkos, nes iš Muencheno siunčiami rašiniai į JAV lietuvių spaudą nepadeda, o kenkia patiems Vokietijos krašto lietuviams. Susirinkime nebuvo galima susitikti specialaus "klub-o" atstovų, kai kieno teigimu, jie į panašius subuvimus nesilanko.

Muencheno apylinkėse yra lietuvių senelių būrelis vienoje prie-glaudoje ir džiovininkų devynetas Gautingo anatorijoje, kuriuos Bal-fu vadovybė aplankė ir patyrė, kad tie mūsų seneliai ir ligoniai ne tiek skundžiasi savo nedalia, kiek jiems rūpi Lietuvioj likusiųjų ar Sibirian nutremtųjų artimųjų šal-pa, kuriems jie patys jau negali padėti ir vokiečiai nepadeda. Bal-fu vadovybė pažadėjo tuo reikalu pasirūpinti.

Iš Muencheno traukiniu (lėktu-vai streikavo) pasukome Pary-žiaus link. Negalio keliauti atbu-las, nes puola jūrų liga, tačiau į Paryžių turėjau keliauti atbulas, nes vos tik įsitaisau prie-kliu, žinrėk prikabina garvežį iš kito galo ir vėl važiuoju atbulas. Pran-cūzai bagažų netikrino, bet tik pa-reikalavo primokėti bilieto tak-us -- bent du dolerius turėjome pridėti, o už vakarienę traukinyje sumokėjome net po 4 dolerius, kuriuos čia visur grobsto geriau už frankus. Paryžiuje net tris kartus keitėm viešbutį, kol gavome šiek tiek pakenčiamą, kad nors nakčiai buvo galima dūris užsirašinti. Beja, nei Vokietijoje

nei Prancūzijoje neduoda mullo, teko pirkti gabalą už 1,25 centus (JAV vertas tik kvoterio).

Paryžiuje mus globojo kun. Pet-rošius, tačiau darbo dienomis su lietuviams susitikti neįmanoma, tiek mažai jų čia tėra, aplankėm p. Kasiulio meno galeriją, kuri įsitaisiusi pačiame Paryžiaus centre.

Tris dienas Paryžiuje ir jo apy-linkėse lankėme muziejus ir ka-tedras, buvome Versalyje, iš ku-rio parsivežiau slogą (visą laiką lijo), o iš Eiffelio bokšto parsiga-benau blusą. Čia tikras tautų Ba-bilonas: visur girdėti svetima kal-ba, iš apdaro gali matyti, kad tai ne vietos žmonės. Turistų daug, nuolat įspėjama, kad saugotis ki-šenvagių, tai mes frankus slėpėm giliai, bet niekas nesakė, kad Pa-ryžiuje gali gauti blusų. Ogal jos atvyko su turistais iš Arabijos, gal iš Afrikos, kas žinos... pagau-tos nesisakė...

Iš Paryžiaus per Liurdą at-siradome lietuvių saleziečių na-muose, kurie yra Alpių kalnų papė-dėje, prie pat Matterhorn gaub-rio. Čia karštas vasaros dienas praleidžia saleziečių mokiniai ir mokytojai. Patalpos erdvios ir nuosavos, gyvenk ir norėk, kad tik duonos būtų. Jei sakoma, kad vie-nuoelis ir kunigas ir Alpėse badu nerūsi, tai negalima pritaikinti dešimtims lietuvių vaikų, ku-ris raudoni kaip ridikai čia laks-to po kalnus ir dvigubai daugiau suvalgo labai brangaus maisto, o saleziečiai "nei sėja nei piauna", vaikai taip pat ne Rockefellerio vaikai, o neturtingi tremtinukai. Jie čia irgi kalba kaip Babilone: itališkai, vokiškai, angliškai. Pa-žymėtina, kad visi puikiai moka lietuviškai, nes jų auklėtojai tuo pirmojoje vietoje rūpinasi.

Kun. L. Jankus

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite
"69" MENO GALERIJĄ
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ
KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŪS KAILIAI
"SPARTA" atstovybę
RADIJO, RAŠOMOS IR
SKAICIAVIMO MAŠINOS
MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI
Valandos: 12-8 v.v. Tel 778-0505
Sav. STASYS ORENTAS
2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Dabartinis dividendas 4% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

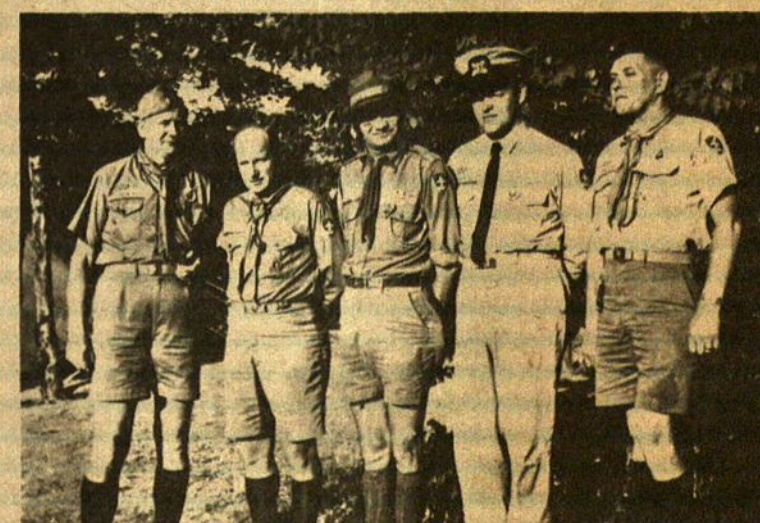
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

dienį (IX.4.) į Rex Terrace jau buvo atvykęs nemenkas būrys jaunimo ir Korpi filisterių iš artimesnių didžiųjų miestų. Klausytojai vakaro dalyvius šilčiai sutiko ir karštais plojimais palydėjo. Tai yra ženklas, kad ir šioj srity neolitučiai nėra žemiau nūri-pę už kitus sakalus. Vakaras vai-nikuotas fejerverkais, kurių spalvingos ugnys švito ir gėso viršum didžiulio Elk ežero...

1965 m. stovyklon buvo įjung-tas ir Korpi Neo-Lithuania suva-žiavimas. Rašančiam ši reporta-žą teko dalyvauti tik iškilminga-jame suvažiavimo atidaryme, kur trumpą, bet savo mintim ryškų žodį pasakė Korpi pirm. Vacl. Mažeika, kur fil. Ant. Diržio (šioj stovykloj ne vienas jo pa-sigedom) stilingą ir gerai paruo-štą paskaitą dailiai paskaitė sen. Uosis Juodvalkis.

Tolumoj paliko seniai matytos drebulės, beržai ir Elk ežeras, paliko dailioj paežerėj skambą susipratusių ir valingo liet. aka-deminio jaunimo balsai. Tuo metu, kai p. Mažiotų automobilis pradėjo riedėti iš Rex Terrace kiemo, kolegės ir kolegos rinko-si į iškilmingąjį stovyklos uždarymo posėdį, savo programoj dar turėjo sekmadienio pamaldas ir suvažiavimo darbo posėdžius. Ne-suskambėjo ši kartą daina "Su-diev, kolegos", kuri kitados ne tik naujo pasimatymo viltim aidėjo, be ir gaudulių nuteikdavo. Tai gal todėl, kad mažuma išvažiovo, o dauguma dar stovykloj liko. Ta-čiau išsivežtas įspūdis tebėra stiprus: Korpi Neo-Lithuania gy-vuoja, auga ir atskleidžia naujų žiedų varšom...

Chicago Lietuvos tauto stovyklos vadovybės dalis. Stovi iš kairės: V. Kasniūnas, Bučas, R. Račiūnas, R. Kuntšmanas ir G. Valantinas. J. Gierštiko nuotrauka

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ metinis susirinkimas Clevelande įvyks š.m. spalio 30 d. 6 v.v. Holiday Inn, 27981 Euclid Ave. (prie East 90 interstate kelio). Tel. 731-5800. Dalyviai prašomi iš anksto pranešti Dr. D. Degešui, 10612 Lakeshore Blvd., Cleveland, Ohio.

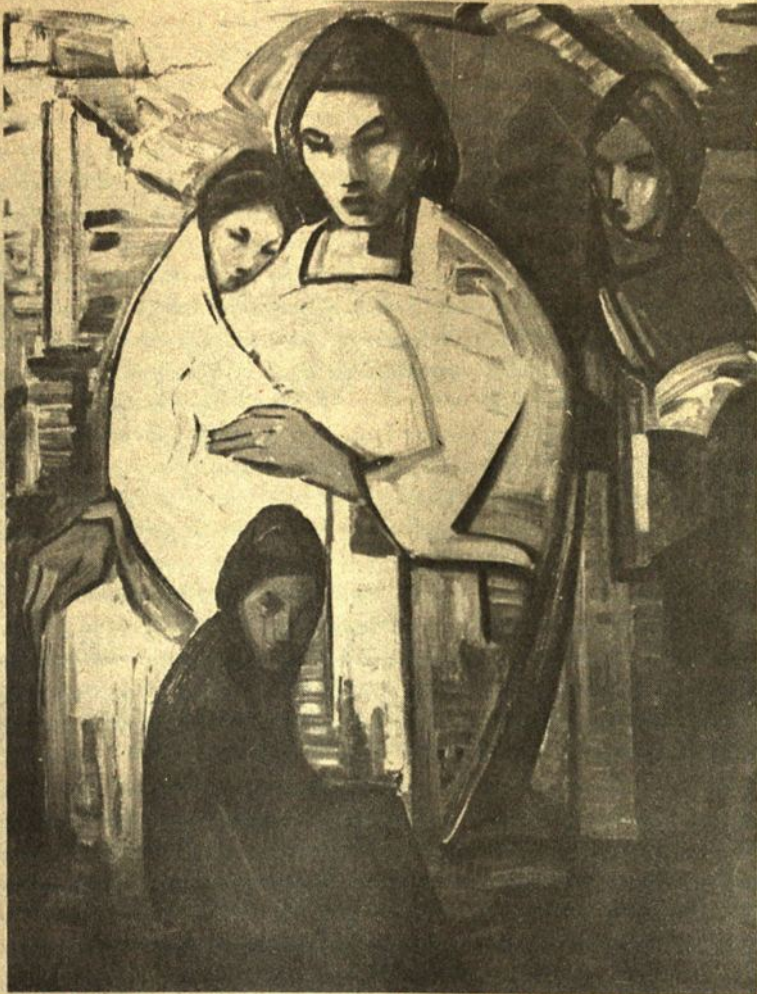
• Kun. Petras Dzegoraitis, Šv. Jurgio parapijos vikaras, spalio mėn. pradžioje išvyks į Akrono Šv. Petro parapiją.

Kun. P. Dzegoraičio vieton į Šv. Jurgio parapiją vikaru atkeliamas kun. Žemaitis.

• Antanina Puškoriūtė vadovauja specialiam Būreliui Saleziečių Klierikų Fondui paremti. Būrelis globoja jauną klieriką Algimantą Dugną, gyvenusį Caracas Venecuėjoje. Kl. Algis dabar studijuoja filosofiją Italijoje.

• "Azijos Milžinas", kun. Petro M. Urbaičio, gyvenusio per 20 metų Kinijoje, ruošiamą knygą rado apie 50 ankstyvų užsisakymų Chicagoje, Ill ir beveik kitur čia Clevelande, Ohio.

Knyga yra aktuali ir bus gausiai iliustruota.

JONAS RIMŠA, pagarsėjęs mūsų tautietis dailininkas Pietų Amerikoje, spalio mėnesį iš Argentinos atvyks į Clevelandą ir Gallery International patalpose nuo lapkričio 14 iki gruodžio 12 d. Įvyks jo kūrinių pirmoji paroda šiame kontinente. J. Rimša parodoje išstitys aliejaus ir akvarelės kūrinius. Jo paroda rodomas didelis susidomėjimas ir į atidarymą žada atvykti meno mėgėjai net iš kitų miestų. Nuotraukoje vienas J. Rimšos kūrinių.

CLEVELANDO LIETUVIŲ KOMITETAS RALPH S. LOCHER PAREMTI

Rugsėjo mėn. 2 d. Čiurlionies Ansamblio namuose buvo susirinkęs būrys Cle-

velando lietuvių pasitarti bei aptariantį Clevelando miesto burmistrų rinkimų reikalą. Po ilgesnių diskusijų ir pasisakymų susirinkusieji priėjo išvados, kad šiam postui remtinas dabartinis miesto burmistras Ralph S. Locher. Jo kandidatūrai paremti ir rinkiminei akcijai lietuvių visuomenėje pravesti sudarytas specialus komitetas.

Pirmininkas — Jonas F. Daugėla, vicepirmininkai — Alfonsas Mikulskis, Juozas P. Mull-Muliolis ir Dr. Jonas Stankaitis, izdininkas — Edvardas Steponavičius, sekretoriai — Ingrida Stasaitė-Bublienė, Aleksas Šemeta, nariai — Romas Bublys, Vladas Čyvas, Vytautas Januškis, Vaclovas Kasakaitis, Simonas Laniauskas, Mary Miščikienė, Veronika Nagienė ir Kazys Žiedonis.

Platesnių informacijų ir kitais reikalais prašoma kreiptis į komiteto prezidento narius.

Rugsėjo 11 d. Clevelande susituokė inž. Raimundas Kudukis ir Gražina Knistautaitė. Vestuvių pokilyje dalyvavo virš keturių šimtų svečių. Abu jaunieji yra veiklūs lietuviškame gyvenime.

V. Pliodžinsko nuotrauka

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

• Teresė-Ramunė Varekojytė rugpjūčio 29 d. baigė Huron Road Hospital School of Nursing ir gavo diplomą.

Gimusi Lietuvoje, vaikystę praleido Vokietijos stovyklose. Į JAV atvyko su tėveliais ir apsigyveno Clevelande. Čia baigė Šv. Jurgio parapijos pradžios mokyklą, vėliau Notre Dame High School.

Buvo įstojęs į John Carrole universitetą.

Po dviejų metų pasirinko gailėstingosios sesers pašaukimą, perėjo į Huron Road Hospital School of Nursing, sėkmingai šiais metais užbaigdamą.

Su ja kartu baigė tą pačią mokyklą dar viena lietuvaite Aldona Karusaitė (Mrs. Blewett).

DIRVOS VAKARAS,

pirmasis rudens sezono parengimas,

įvyks š. m. rugsėjo mėn. 25 d.,

Šv. Jurgio parapijos salėje.

PROGRAMOJE — CLEVELANDO VYRŲ OKTETO koncertas.
Solistė I. GRIGALIŪNAITĖ.

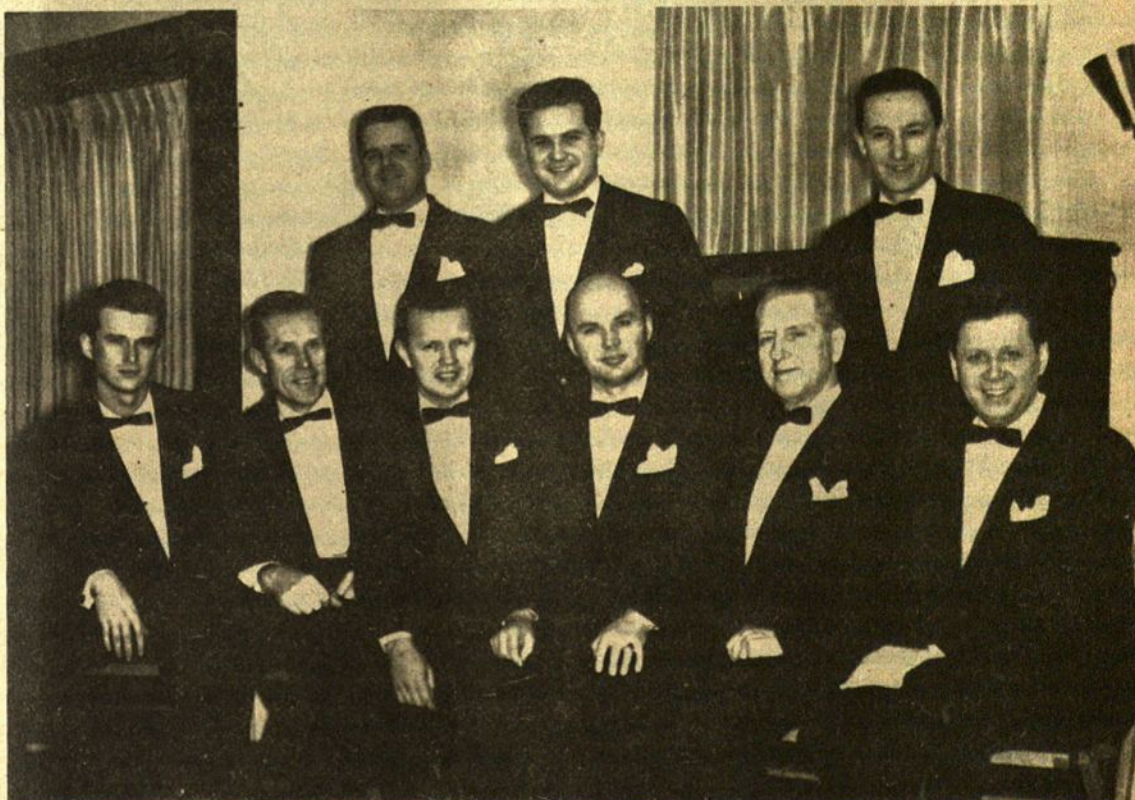
VAKARIENĖ — BUFETAS — ŠOKIAI —

Šokiams gros populiariusis MELLODY BAND orkestras.

PRADŽIA: 7:30 VAL. VAK.

PAKVIETIMŲ KAINA — 6 DOL.

Iš anksto pakvietimus prašoma įsigyti Dirvoje ar pas ALT S-gos valdybos narius.

Clevelando vyrų oktetas, su vadovu R. Babicku, kuris išpildys Dirvos baliuje programą.

salėje.

SPALIO 30 D. Lithuanian Village Bendrovės tradicinis metinis balius Lietuvių salėje.

SPALIO 31 D. tradicinė vakarienė Naujosios Parapijos salėje.

LAPKRIČIO 6 D. Vakaras jaunimui, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

LAPKRIČIO 14 - GRUODŽIO 11 D. Jono Rimšos tapybos ir akvarelės kūrinių paroda Gallery International patalpose.

LAPKRIČIO 27 D. Lietuvos Karaimų šventės minėjimas Šv. Jurgio parapijos salėje, Rengia L.V.S. Ramovė.

LAPKRIČIO 27 D. Kanados lietuvių jaunimo teatras Aukuras vaidins K. Binkio "Atžalynas" Šv. Jurgio par. salėje, Rengia LB I apyl. valdyba.

GRUODŽIO 5 D. Neringos tonto iškilminga sueiga Šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 12 D. Dr. A. Nasvyčio paskaita "Modernios technologijos laimėjimai erdvėje", Rengia LB I apyl. valdyba.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Egutė, Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis Lietuvių Bendruomenės Naujųjų Metų sutikimas, Šv. Jurgio par. salėje.

1966

SAUSIO 9 D. Šv. Kazimiero liet. mokyklos eglutė.

SAUSIO 29 D. Liet. Budžiams remti valdyba ruošia tradicinį blynų balių Šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 5 D. Ateities klubo balius.

VASARIO 19 D. Šv. Kazimiero liet. mokyklos parengimas.

VASARIO 20 D. Aukuro ansamblio išvokoms paremti pietūs, Rengia Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komitetas.

BALANDŽIO 3 D. Aukuro ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 16 D. Vysk. Valančiaus mokyklos abiturientų, tėvų ir rėmėjų balius.

BALANDŽIO 17 D. Margučių ridinėjimas. Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

REIKALINGI VYRAI

DRAPERIJŲ SKYRIUI
REIKALINGI
AUTOMOBILIAMS
UZDANGALŲ
SUKIRPĖJAI
SUDĖJĖJAI.

Kreiptis į asmeninį skyrių
Sears, Roebuck & Co.
Southland Shopping Center
6950 West 130th St.
(98-106)

REIKALINGOS MOTERYS

DRAPERIJŲ
SKYRIUI
REIKALINGOS
SUKIRPĖJOS
PROSYTOJOS
LANKSTYTOJOS
INSPEKTORĖS
SEGĖJOS.

Kreiptis į asmeninį skyrių
Sears, Roebuck & Co.
Southland Shopping Center
6950 West 130th St.
(98-106)

MOKINĖS STUVAMOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbams. Tai pastovus darbas, teikiąs puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki 5 val. p. p., nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.
2149 WEST 53rd STREET
(prie Lorain Ave.)
TEL. 961-6000

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVOS AUKSINĖS SUKAKTIES VAJUS

ALTS Seime buvo paleistas šūkis, kad šiemet, Dirvai švenčiant 50 metų, Vilčiai mokame po 1 dol. už kiekvienus metus, atsieit, po 50 dol. per visą šį vajų. Būsime dėkingi už kiekvieną įnašą, ar jis būtų mažesnis ar keleriopai didesnis.

• Amerikos Lietuvių Tarybos metinis suvažiavimas įvyks spalio 23-24 d.d. Chicagoje, Sherman House, kampas Randolph ir Clark gatvių. Visi ALT nariai prašomi suvažiavimui rengtis ir siųsti savo sumanymus ALT Biurui Chicagoje. Suvažiavime dalyviai kelionės išlaidoms padengti lėšas turi pasirūpinti iš jų atstovaujamų organizacijų. Negalintieji dėl svarbių priežasčių suvažiavime dalyvauti, prašomi pasirūpinti pavaduotojaus ir jų pavardes su tinkamais įgaliojimais iš anksto prisiųsti ALT Biurui, 6818 So. Western Avenue, Chicago, Ill. 60636.

• Okupuotos Lietuvos žinių agentūra skelbia, kad "Lietuvos TSR Aukščiausiojo teismo išvažiuojamoje sesijoje baigta nagrinėti buvusios buržuazinių nacionalistų gaujos dalyvių Česlovo Stasaičio ir Antano Džiaugio baudžiamoji byla".

Abu vyrai buvo kaltinami 1944 m. įsijungę į partizanų eiles ir veikę čekiškės bei Ariogalos rajone. Toliau sovietinė žinių agentūra skelbia, kad "Džiaugys ir Stasaitis, bijodami atpildo už savo juodus darbus, išgalvotomis pavardėmis slapstėsi Latvijoje". Teismas nuteisė abu kalėti po 15 metų.

• Daiva Tamulaitytė atvyksta kartu su savo mamytė modeliuoti Jaunimo Centre vykstančioje Madų Paradoje, spalio 3 d. St. Tamulaitienė yra prisidėjusi prie Kleopatros ir Exodus filmų kostiumų sukūrimo, dabar dirba žymaus amerikiečių "designeri'o" Gernreich studijoje.

Margučio didysis koncertas įvyks spalio 24 d. Chicagoje Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Programoje Dariaus Lapinsko kūrinių, kuriuos išpildys simfoninis orkestras, diriguojamas paties kompozitoriaus D. Lapinsko, solistė Aldona Stempužienė ir pianistė A. Kepalaitė. Nuotraukoje sol. Aldona Stempužienė ir kompozitorius Darius Lapinskas koncerto metu Vokietijoje.

NEW YORK

• Vytautas Stašinskas, Lietuvos Generalinis Konsulas, New Yorke, po sėkmingos operacijos sveiksta dr. V. Paprocko priežiūroje.

• Dail. Vilkutaitytės-Gedvilienės tapybos kūrinių paroda įvyks spalio 2 ir 3 d. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne.

• Stasys Sandanavičius, Apreiškimo parapijos zakristijonas, rugsėjo 11 d. eidamas pareigas bažnyčioje buvo paralyzuotas ir yra kritiškoje padėtyje.

• Vitalis Sirusas, new-yorkiečių visuomenės veikėjų Jurgio ir Elenos Sirusų sūnus, atlikęs karinę priverstą, grįžo namo ir toliau tęs inžinerijos studijas.

Vitaliui tėvų namuose, Woodhavene, rugsėjo 11 dieną buvo suruoštas sutikimas, kuriame dalyvavo apie 30 akademinio jaunimo, Vitalio kolegų.

BOSTON

• Vinco Krėvės kūrinių vaidinimas įvyks š. m. rugsėjo 26 d. (sekmadienį), 3 v. p. p. So. Bostono Lietuvių Piliečių Klubo Auditorijoje.

New Yorko Lietuvių Teatras vaidins ištraukas iš "Dangaus ir žemės Sūnų", "Šarūno" ir "Raganias".

Režisūra Vyt. Valiuko, scenovaizdis dail. A. Elskaus, administracija K. Vasiliausko. Vaidina: Vincė Jonuškaitė (kaip viešnia), Elvira Ošlapienė, Vyt. Abromaitis, Leonas Karmazinas, Edvardas Liogys, Vyt. Valiukas ir Kazys Vasiliauskas.

Rengėjai visus maloniai kviečia atsilankyti ir pasigrožėti žymiausio mūsų literatūros klasiko veikalų vaidinimo.

TAUTOS ŠVENTĖ

Rugsėjo 12 d. Bostone buvo švenčiama Tautos šventė. Anksčiau tą šventę čia rengdavo ALT S-gos skyriaus valdyba, o dabar tai jau yra Bendruomenės kompetencijoj.

Šiemetinė šventė buvo itin rūpestingai surengta ir jos programa gerai sutvarkyta. Jei kiekvėlavom, tai todėl, kad sen. Saltonstall sūnus į mūsų šventę vė-

ALT S-gos Detroito skyriaus valdybos iniciatyva rugsėjo 12 d. nariams ir bičiuliams buvo suruošta išvyka į gamtą. Vieta buvo pasirinkta prie Tiesico ežero Wm. J. Adams rezidencijoje. Prie detroitiečių prisidėjo ir svečiai iš artimesnių vietovių, kaip Černiai iš Flint, Balukai iš Lansingo ir Kodačiai iš Fentono. Vienam iškylos dalyviui pasiūlius, buvo surinkta Lapkričio 13 žygiui paremti 40 dol. Nuotraukoje iškylos dalyviai.

lavo. Šventės rengimo našta pasiėmė Liet. Bendruomenės Bostono apylinkės valdyba, kurios pirmininku šiemet išrinktas nepavargstantis veikėjas Ant. Matjoška.

10 val. ryto šv. Petro parapijos bažnyčioj buvo pamaldos už Lietuvą, kuriose organizacijos dalyvavo su savo vėliavom. 3 val. po pietų įvyko pati Tautos šventė. Ant. Matjoška pradėjo iškilmingąją dalį, kurioj buvo pagerbti kritusieji už lietuvių tautos laisvę, buvo sugiedoti himnai ir pagerbtos organizacijų vėliavos. Konsulo adv. Ant. Shallnos vardu (šiuo metu esančio atostogose) kalbėjo adv. Z. Shallnienė, keldama mintį, kad turėtumėm organizuoti veikti prieš konsulinę sutartį, kurią nori sudaryti JAV vyriausybė su Sovietų Rusija. Aktualiausias liet. išeivijų pastangas kovoj dėl tautos laisvės, savo rūpestingai paruoštoj paskaitoj apžvelgė pasiuntinybės patarėjas dr. Stasys Bačkis iš Washingtono, D.C. Savo tėvo senatoriaus Saltonstall vardu lietuvių sveikino jo sūnus. Studentas Alg. Lapšys paskaitė rezoliucijų tekstus, kurie bus pasiųsti Mass. senatoriams, JAV vyriausybei ir ambasadoriui Goldbergui.

Meninę šventės dalį atliko šv. Petro parapijos choras, vad. Jer. Kačinskio, solistas St. Liepas ir O. Ivaškienės tautinių šokių šokėjai.

K.L.

LOS ANGELES

JŪRŲ SKAUTŲ BALIUS

Los Angeles Jūrų Skautų Laivas "Nemunas" ruošia jūrų skautų tėvų balių, kuris įvyks rugsėjo 25 d., 1965 m. 7 v. 30 min. šv. Kazimiero Parapijos salėje.

Programoje ištrauka iš muzikinio veikalo "South Pacific". Tekstą į lietuvių kalbą išvertė Vita Kevailaitienė. Muzikinę pusę ir choreografiją tvarko Giedrė Gudauskienė. Režisuoja V. Gylis, technikinė priežiūra -- Stepo Makarevičiaus; dekoracijomis rūpinasi Jūrų Budžiai.

Solo dainuos jau anksčiau sekmingai pasirodę jauni dainininkai: Vytenis Duda, Ilma Mažeikaitė ir -- mažoji Daina Gudauskaitė (5 m. amžiaus). Prie svarbiųjų artistų - dainininkų prisideda ir šokėjai: Raimundas Čiurlionis, Saulius Gudauskas, Tomas Mažeika, Jonas Petrauskas, A. Arbas. Orkestrinę dalį išpildys "Baltijos Vėjas" (Gediminas ir Saulius Gudauskas, Raimundas Čiurlionis, Arimantas Arbas); Prie "Baltijos Vėjų" išpildymų numerių prisideda ir Stepas Makarevičius; taip pat dr. J. Gudauskas.

Po programos bus vakarienė, kurią paruoš prityrusios šeimininkės. Šokiams ir vėl suskambės "Baltijos Vėjų" garsai, kuriuos girdėsime iki paryčių, baliaus pabaigos. Tai bus vienas iš smagiausių balių.

BALIUS PRIE JŪROS

Ruduo yra vakarų ir balių laikas. Kalifornijoje rudenys yra sausi, gražūs, užtat vienas malonumas nuvažiuoti kad ir keliolika mylių, kai žinai, kad gerai

pasilinksminsi ir gražų tikslą paremsi.

Šis balius yra labai šaunus ir jo pelnas skiriamas lituanistinei mokyklai išlaikyti. Ruošia Santa Monikos Lietuvių Klubas, kurio veikėjai yra jauni, sumanūs: A. Makarevičius, V. Plukas ir kt. Iki šiol Santa Monikos rudeniniai baliai praeidavo su dideliu pasisekimu; reikia manyti, kad ir šiuo visos pajūrio lietuvių apylinkės susidomės. Balius su gražia menine programa įvyks Club del Mar, prie pat vandenyno, atvažiavus Pico Blvd., spalio 2 d. pradžia 7 val. 30 min. Pageidaujama, kad svečiai pasipuoštų vakariniais drabužiais.

Programa neilga, labai įdomi, muzikinė. Bus daug įvairių staigmenų. Bus statomos Leharo "Linksmosios Našlės" ištraukos visą muzikinę pusę ir choreografiją tvarkant Giedrė Gudauskienė; režisuoja Vita Kevailaitienė, kuri, taip pat paruošė ištraukų lietuviškus tekstus, juos gražiai surimuodama. Jaunų mergaičių "kankaniškam" šokiui vadovauja ir pati šoka gabi balerina Rūta Skirytė. "Kankano" šokėjos vėliau visą salę "apipils gėlėmis".

Duetus dainuos solistai: Birutė Dabšienė ir Vincas Šaras, Rimtautas Dabšys ir Liucija Zailkienė. Visi šie dainininkai yra jauni ir gabūs; juos išgirsti bus tikras malonumas.

(a)

ROCHESTER

Lapkričio 13 d. manifestacijai remti išrinktas vykdomasis organas, kurį sudaro: pirm. Juozas Jurkus, vicepirm. Albinas Apanavičius, sekretoriai Birutė Sedlickaitė ir Jonas Šipaila, išd. Bronius Krokys. Pagalbinis komitetas: klebonas kun. Pranas Valiukevičius, prof. dr. Antanas Klimas, pulk. Raimundas Liormanas, dr. Antanas Lelis, Pranas Norkelionas, rašyt. Jurgis Jančius, inž. Vaidevutis Draugelis, Aloizas Jančys, Pranas Puidokas, Valerijonas Vitkus, Kęstutis Miškinis, Vytautas Malašauskas, Birutė Apanavičienė, Antanas Sabalis, Ramunė Armonaitė, Ramūnas Bludnikas, Sofija ir Kazimieras Kučinskai. Per vietos radijo valandėlę pirm. Juozas Jurkus kreipėsi į visus vietos bei apylinkių lietuvius prašydamas nuširdžiai paremti komiteto darbus. Pirmosios aukos jau pradėjo plaukti.

• LB APYLINKĖS VALDYBA rugsėjo 26 d., sekmadienį, 3 val. p.p. rengia iškilmingą žuvusių dėl Lietuvos laisvės pamėnijimą. Programoje Lietuvos konsulo Kanadoje Jono Žmuidzino žodis ir meninė programa, kurią atliks vietos pajėgos.

km

PHILADELPHIA

SUDARYTAS KOMITETAS

Lapkričio 13 d. organizuojama protesto demonstracija New Yorke prie Jungtinių Tautų, rado atgarsio visose lietuvių kolonijose. Philadelphia, kaip artimiausia vietovė nuo New Yorke, turėtų skaitlingai ir efektyviai prisidėti prie šio žygio. Šiam tikslui Phila-

delphijos Bendruomenės iniciatyva sušauktas organizacijų atstovų ir paskirų visuomenės veikėjų pasitarimas, kurs svarstė būdus ir priemones, kad ši demonstracija pasisektų. Tik gaila, kad šiame pasitarime nedalyvavo jaunimo organizacijos nei Vyčiai, nei studentai. Demonstraciją organizuoja jaunimas, tai jaunimo atstovai turėtų būti aktyvesni. Organizuojamas žygis pavyks, jei visa lietuviškoji visuomenė aktyviai įsijungs. Keletas desėtikų tremtinių, kurie veža lietuvišką vėžimą visur ir visada, nepadarys įspūdžio New Yorke. Reikia, kad vietos lietuviškos parapijos, vyčiai, Amerikos karo veteranai ir kiti prisidėtų. Organizatorių pradžia padaryta gera. Kreiptasi į Vyčių vyriausią vadovybę ir Kunigų Vienybę. Tik kol kas dar nieko negirdėti, kad parapijos su savo organizacijomis ir parapijiečiais pajudėtų. O kurgi dar visokie klubai, susivienijimai ir kitos organizacijos. Laiko iki demonstracijų nedaug. Taigi, visi kas tik galime,

* ALT S-GOS Philadelphijos skyriaus parengimas įvyks rugsėjo 25 d. Lietuvių Muzikalinėje salėje. Programoje Chicago "Antrasis Kaimas", šokiai ir bufetas. Be to, parengimo metu bus leidžiamas laimėti dail. Č. Janušo skrytiui padovanotas paveikslas.

* BALFO banketas įvyks rugsėjo 26 d. Four Chefs svetainėje.

* SPALIO MEN. 16 D. 8 val. vak. Ethical Soc. Hall, 1906 Rittenhouse sq. - Literatūros ir Muzikos vakaras. Rengia Lietuvių Moterų Klubų Federacija Philadelphia skyrius. Tas pats Lietuvių Moterų skyrius rengia ir Naujų 196 metų sutikimą 1965 m. rengtoje McCallister salėje grojant tam pačiam orkestrui.

ATTITASYMAS

Aprašant Gabrieliaus ir Rimos Mironų vestuves, yra įvykusi klaidą. Praleista, kad jaunavedžius sveikino ir įteikė adresą su korporantų parašais Korpl. Neo-Lithuania Philadelphijos padalinio vardu inž. J. Stelmokas, o A.L. Tautinės S-gos Philadelphijos skyriaus vardu A. Jonys.

P.M.

DIRVOJE GALIMA ĮSIGYTI NAUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— I Š K I R P T I —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI

6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.